

Eestit õnnistas Quintzow

Ain Kallis, ilmateadlane

Ilmastik on muutunud maailmas nii tähtsaks, et tsüklonitelegi on hakatud andma nimesid nii nagu orkaanidele. Meie oleme praegusel pikal sügisel nautinud tsüklonit nimega Quintzow. Tema kinkis meile toredate vananaistesuvede. Kummaline küll, aga tsüklonitele on pandud naiste, antitsüklonitele aga meeste nimed.

Nii kuiva mihklikuud kohtab Eestis väga harva. Tartumaal sadas esimese 20 päevaga vaid 14 millimeetrit vihma, kuu lõpp oli päris kuiv. Vähem on sademeid mõõdetud vaid 1904. aastal (10 mm) ja 1949. aastal (8 mm). Kogu mandri-Eestis oli põuane, Jõgeval tuli vaid 4 mm vihma, rohkem sadas saartel (Ristnas 53 mm). Kogu Eesti ala keskmiseks sademehulgaks arvutasid meie meteoroloogid 14 millimeetrit, mis on vaid veerandi jagu tavalisest kogusest.

Kuna ööd olid selge taeva tõttu jahedad, siis kuu keskmine õhutemperatuur oli 9,6 kraadi, mis on kraadi võrra normist madalam. Rohukõrgusel määrati kõige madalam kraadiklaasi näit. Tüüri oli see 8,3 kraadi alla nulli. Nagu ikka sügisel, oli sisemaal jahedam. Kuusikul saadi keskmiseks temperatuuriks 8,6, sooja mere ääres olevas Ristnas 11,9.

Mihklipäeval, 29. septembril oli kuiv ilm, puud olid lehes, mis vanarahva tarkuse järgi peaks tähendama, et ka aprillis on puud juba lehes. Ja tänavune pihlakamarjade küllus on demograafiline näitaja: palju tüdrukuid saab mehele.

Rekordiliselt palju oli näha päikest, Tartus tervelt 228 tundi. Senine rekord pärines 1956. aastast ja oli 195 tundi. Kahel ööl võis näha rohelisi virralisi.

Kui meie võisime oma esimese sügiskuuga rahule jääda, siis maailmas oldi kohati päris hädas. Aasias möllas supertaifuun Saomai, Atlandil kollitasid ameeriklasi orkaanid Florence, Isaac ja Joyce. Bangladeshis ujutasid 40 aasta tugevaimad mussoonvihmad üle veerandi riigi pindalast. 800 inimest hukkus.

Nii hulluks pole siiski asi läinud kui 100 aastat tagasi 8. septembril, mil vägeva orkaani tõusulained hävitasid USA-s Gavelstoni linna. Seitsmemeetristes lainetes uppus 8000 inimest.

Meie üleilmapaati Lennuk ületas õnnelikult mere Uus-Guinea lähedal. Sydney OM ilmad olid kevadiselt heitlikud. Ultraviolettkiirguse indeks tõusis mõnel selgel päeval üle 10. Seega olid meie delegatsiooni hiiglaslikud kaabud omal kohal.